

LONGITUDINALNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Novak, Nina

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:835412>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-22**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**LONGITUDINALNA ANALIZA FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA NEPROFITNE ORGANIZACIJE**

Mentor:

Doc. dr. sc. Andrijana Rogošić

Student:

Nina Novak

1140833

Split, lipanj, 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Definiranje problema istraživanja	1
1.2. Ciljevi rada	1
1.3. Metode rada.....	1
1.4. Struktura (sadržaj) rada	1
2. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKE ANALIZE NEPROFITNE ORGANIZACIJE.....	2
2.1. Regulatorni okvir financijskog poslovanja i računovodstvo neprofitnog sektora	4
2.2. Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija	11
2.3. Financijska analiza specifična za neprofitne organizacije	15
2.4. Udruge - najbrojnije neprofitne organizacije	18
3. EMPIRIJSKA PRIMJENA FINANCIJSKE ANALIZE NA PRIMJERU UDRUGE ZELENA AKCIJA.....	20
3.1. Organizacija i druga obilježja poslovanja udruge Zelena akcija.....	20
3.2. Horizontalna analiza za period od 2013. godine do 2015. godine.....	22
3.3. Vertikalna analiza za period od 2013. godine do 2015. godine	26
3.4. Ocjena financijskog aspekta poslovanja	28
4. ZAKLJUČAK.....	30
LITERATURA	31
POPIS SLIKA I TABLICA	33
SAŽETAK.....	34
SUMMARY	34

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

U ovom radu će biti prikazana longitudinalna analiza financijskih izvještaja neprofitne organizacije. Neprofitne organizacije djeluju zbog opće koristi, koristi društva, a ne radi ostvarivanja profita. Uvođenjem načela javnosti i transparentnosti neprofitne organizacije su obvezne objavljivati financijske izvještaje javno putem Registra neprofitnih organizacija kako bi se smanjile nepravilnosti i prijevare u financijskom poslovanju neprofitnog sektora. Financijskim izvještajima koriste se interni i eksterni korisnici. Analizom financijski izvještaja dobiva se uvid u trenutno financijsko stanje, u poslovanje prošlih razdoblja, planiranje budućih, procjene o proširenju ili smanjenju djelovanja te sudjelovanju s drugim udrugama.

1.2. Ciljevi rada

Cilj ovog rada je kroz tri vremenska razdoblja definirati i usporediti rezultate poslovanja preko analize financijskih izvještaja udruge Zelena akcija. Kroz upotrebu horizontalne i vertikalne analize ocijenit će se financijski aspekt poslovanja.

1.3. Metode rada

U ovom istraživanju će se koristiti sljedeće metode: metode analize (analizirat će se godišnji financijski izvještaj na primjeru udruge Zelena akcija), metode sinteze (povezat će se najvažnije teorijske postavke izdvojene iz odgovarajuće literature i rezultati empirijskog dijela rada), metoda kompilacije (preuzimanje tuđih rezultata istraživanja, prikazano određenim načinom citiranja) te metoda studija slučaja.

1.4. Struktura (sadržaj) rada

Rad se sastoji od četiriju cjelina. Nakon uvodnog djela, rad se nastavlja na specifičnosti financijske analize neprofitnog sektora. U tom dijelu je detaljno opisan pojam neprofitnih organizacija i glavna obilježja djelovanja. Treći dio je vezan za empirijski dio, gdje će biti prikazana horizontalna i vertikalna analiza financijski izvještaja udruge Zelena akcija za razdoblje od 2013. godine do 2015. godine. Posljedni dio, zaključak će prikazati kratki osvrt na cjelokupan rad i ocjenu financijskog stanja udruge.

2. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKE ANALIZE NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Neprofitne organizacije pripadaju javnom sektoru, neprofitnom sektoru, trećem sektoru, civilnom društvu. Sam pojam neprofitni upućuje na odsustvo profita pa kažemo da su to organizacije koje djeluju prije svega s javnim općim interesom, sa svrhom različitom od stjecanja dobiti. Postoje kako bi poboljšale ljudske živote, na usluzi su društvu.

Smatra se da organizacije pod tim nazivom ne mogu obavljati djelatnosti niti ostvarivati prihode radi stjecanja dobiti. Njihova djelatnost sastoji se od neredovitih i pojedinačnih prodaja dobara i usluga. Prema tome neprofitne organizacije nisu obveznice poreza na dobit, međutim, ukoliko se radi o čestim i učestalim prodajama, Porezna uprava će to regulirati. Organizacije mogu obavljati djelatnosti koje donose prihod, samo ako će taj prihod biti isključivo utrošen za obavljanje i unaprijeđenje djelatnosti kojom se organizacija bavi i koja je u skladu s njezinim ciljevima, utvrđenim statutom.

Kod određivanja neprofitne organizacije gleda se koja je svrha i cilj osnivanja te djelatnost kojom se neprofitna organizacija bavi, a ne pravna osobnost. Uobičajno se klasificiraju u dvije skupine: državne neprofitne organizacije ili javne neprofitne organizacije i nedržavne (nevladine) neprofitne organizacije ili privatne neprofitne organizacije.¹

Državne (vladine) neprofitne organizacije su korisnici proračuna. Zakon o proračunu proračunske korisnike definira kao: „državna tijela i tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustanove, vijeća manjinske samouprave, proračunski fondovi i mjesna samouprava čiji se rashodi za zaposelene i/ili materijalni rashodi osiguravaju iz proračuna.“ Pravne osobe- proračunski korisnici prepoznaju se prema kriteriju izravnog financiranja njihovih rashoda iz proračuna. (državnog ili proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave) Neprofitne organizacije koje se ne financiraju iz proračuna, tj. nedržavne (nevladine) neprofitne financiraju se iz članarina, donacija, dotacija, subvencija te mogu biti djelomično financirane iz proračuna, što se provodi putem donacija.²

Neprofitne nevladine organizacije se prema djelatnosti i ciljanoj skupini korisnika klasificiraju u skupine: kultura i rekreacija, obrazovanje i istraživanje, zdravstvo, socijalne

¹Vašiček V., Maletić I., Jakir Bajo I., Lončar Galek D., Sirovica K., Vašiček D., 2008., Računovodstvo neprofitnih organizacija, osnove novog sustava, primjena računskog plana, porezi, propisi, str. 3.

²Vašiček V., Maletić I., Jakir Bajo I., Lončar Galek D., Sirovica K., Vašiček D., 2008., Računovodstvo neprofitnih organizacija, str. 7.

usluge, okoliš, razvoj i stanovanje, pravo, zagovaranje i politika, filantropsko posredovanje i promoviranje volonterstva, međunarodne aktivnosti, religija, poslovne i strukovne udruge, sindikati.³

Slika 1: Podjela neprofitnih organizacija

Izvor: Izrada autora prema: Neprofitne organizacije: Razgraničenje pojmova: civilno društvo, neprofitne organizacije, nevladine organizacije: <http://lumens.fthm.hr/edata/2011/05a6d93e-6b47-4bd7-8102-822a6ce95872.pdf> [10.05.2017.].

³Vašiček V., Maletić I., Jakir Bajo I., Lončar Galek D., Sirovica K., Vašiček D., 2008., Računovodstvo neprofitnih organizacija, osnove novog sustava, primjena računskog plana, porezi, propisi, str. 8.

2.1. Regulatorni okvir financijskog poslovanja i računovodstvo neprofitnog sektora

Neprofitne organizacije kao značajni korisnici državnog/ lokalnog proračuna važna su stavka u društvu pa je 01.01.2015. godine donesen Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Tim zakonom definiraju se obveznici primjene, načela sustava financijskog poslovanja, izrada i izvršavanje financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, računovodstvena načela i računovodstveni poslovi, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, obveza i provedba popisa imovine i obveza, način iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora, priznavanje prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, financijsko izvještavanje, revizija godišnjih financijskih izvještaja, Registar neprofitnih organizacija, javna objava godišnjih financijskih izvještaja te nadzor nad financijskim poslovanjem, računovodstvenim poslovima i predajom financijskih izvještaja. Zakon je predvidio i donošenje triju pravilnika:

1. Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija;
2. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija;
3. Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. ⁴

Obveznici primjene Zakona uglavnom su nedržavne neprofitne organizacije, a to su: udruge, zaklade, sindikati, političke stranke, vjerske zajednice, fundacije, komore i sve druge pravne osobe za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitne organizacije, odnosno organizacije kojima primarni cilj nije stjecanje profita.

Odredbe ovoga Zakona se ne odnose na državni proračun, proračune jedinica lokalne regionalne samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike definirane Zakonom o proračunu i utvrđene Registrom korisnika proračuna. Neprofitne (nevladine) organizacije su obveznice primjene sustava neprofitnog računovodstva, a obveznice primjene proračunskog računovodstva su državne neprofitne organizacije.

Političke stranke i vjerske zajednice su obveznice samo jednog dijela odredbi Zakona. Političke stranke temeljem ovog Zakona vode poslovne knjige i upisuju se u Registar

⁴Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I. (2014): Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica 11/2014, str. 26.

neprofitnih organizacija. Zakonom o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe definirano je financijsko poslovanje, nadzor te izvještavanje političkih stranaka. Vjerske zajednice nisu obvezne upisati se u Registar neprofitnih organizacija, voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje. Primjenjuju ovaj Zakon vezano za sastavljanje i dostavu izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava.⁵

Ovaj Zakon se ne odnosi na ustanove koje su obveznice utvrđivanja i plaćanja poreza na dobit za svoju ukupnu djelatnost. Dok nije postojao ovaj Zakon, nije bilo definirano koje računovodstvo vode ovakve ustanove, kojima su osnivači fizičke osobe i druge pravne osobe, već su svojom voljom odabirale voditi računovodstvo za poduzetnike ili računovodstvo za neprofitne organizacije. Zakon ih od 01.01.2015. godine obvezuje na vođenje računovodstva za poduzetnike.

Okvir financijskog poslovanja neprofitnih organizacija obuhvaća; načela sustava financijskog poslovanja, izrada i izvršavanje financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, nadzor nad financijskim poslovanjem i druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje.

Poslovanje neprofitnih organizacija temelji se na dva načela, a to su načelo javnosti i transparentnosti i načelo dobrog financijskog upravljanja i kontrola. Ako je poslovanje organizacije dobro organizirano i upravljačka struktura dobro planirana, odnosno, postoje sustavi unutarnjih kontrola da će se sredstva koristiti pravilno, etično, ekonomično, djelotvorno i učinkovito onda neprofitna organizacija ima adekvatan sustav financijskog upravljanja i kontrole.⁶

Postoji pet međusobno povezanih komponenti unutarnjih kontrola na kojima se temelji sustav financijskog upravljanja i kontrola⁷.

1. **Kontrola okruženja** podrazumijeva određivanje misije, vizije i ciljeva neprofitne organizacije, strukturu organizacije, etično ponašanje zakonskih zastupnika i zaposlenika, dodjeljivanje ovlasti i odgovornosti.

⁵Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I. (2014): Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica 11/2014, str. 27.

⁶Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I. (2014): Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica 11/2014, str. 28.

⁷Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I. (2014): Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica 11/2014, str. 28.

2. **Upravljanje rizicima** smatra se kontrola i praćenje rizika, uzimanje u obzir ciljeve i potrebne radnje u svrhu smanjenja rizika.
3. **Kontrola aktivnosti** temelji se na pisanim pravilima i načelima, uspostavlja se radi smanjenja rizika.
4. **Financijska izvješća** obuhvaćaju poslovne informacije pomoću kojih se omogućava upravljanje i kontrola poslovanja neprofitne organizacije.
5. **Praćenje sustava** financijskog upravljanja i kontrola obavlja se sa svrhom procjenjivanja njegova funkcioniranja

Neprofitne organizacije koje su obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva, provode samoprocjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola.

Svaki poslovni proces započinje planiranjem, tak i kod neprofitnih organizacija. Zbog važnosti planiranja kao temelja za uspješno poslovanje neprofitne organizacije, Zakon uvodi obvezu izrade financijskih planova za neprofitne organizacije koje su obveznice dvojnog knjigovodstva. Financijski plan se sastoji od plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženja financijskog plana.

Izveštavanje o potrošnji proračunskih sredstava obvezne su neprofitne organizacije koje koriste sredstva iz javnih izvora, što podrazumijeva sredstva državnog proračuna i proračuna lokalne uprave i samouprave. Zakonom je propisano da će ministar financija pravilnikom o izveštavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija utvrditi minimalni sadržaj i rokove dostave o potrošnji proračunskih sredstava.

Računovodstvo neprofitnih organizacija temelji se na računovodstvenim načelima istinitosti, točnosti, pouzdanosti, opreznosti, dosljednosti, isticanje biti iznad forme i pojedinačno iskazivanje pozicija. „Neprofitna organizacija dužna je prikupljati podatke i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje na način kojim se omogućava provjera poslovnih događaja, utvrđivanje financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije, poštujući pri tome temeljna načela urednog knjigovodstva“.⁸

⁸Narodne novine, (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, broj 121., čl. 8.2.

Prema načelima na kojima se temelje, načinu knjiženja poslovnih promjena, cilju koji se želi ostvariti i poslovnim knjigama koje se vode, postoje dva sustava knjigovodstva: jednostvano i dvojno.

Neprofitne organizacije vode knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva, a po rasporedu računa iz računskog plana. Postoji mogućnost da neprofitna organizacija vodi i jednostvano knjigovodstvo. Prve tri godine od osnivanja neprofitna organizacija je obvezna voditi dvojno knjigovodstvo, međutim ako nakon 3 godine udovoljava uvjetima za jednostavno knjigovodstvo odlukom čelne osobe može se prebaciti s dvojnog knjigovodstva na jednostavno knjigovodstvo. Zakonski zastupnik neprofitne organizacije može donijeti odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela ako je:⁹

– vrijednost imovine neprofitne organizacije na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno manja od 230.000,00 kuna i

– godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 230.000,00 kuna godišnje.

Neprofitna organizacija primjenjuje načelo nastanka događaja što znači da se događaji i učinci priznaju kada nastanu. Iznimno, iskazivanje poslovnih promjena kod jednostavnog knjigovodstva temelji se na novčanom računovodstvenom načelu. To znači da učinci transakcija i ostalih događaja priznaju tek kada se primi ili isplati novac ili novčani ekvivalent, a ne u trenutku nastanka događaja.

Tablica 1: Obilježja računovodstva neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije s prihodima i ukupnom imovinom u posljednje tri godine uzastopno većom od 230.000 kn:	Neprofitne organizacije s prihodima i ukupnom imovinom u posljednje tri godine uzastopno manjom od 230.000 kn:
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Utemeljen na sustavu dvojnog knjigovodstva ➤ Načelo nastanka događaja ➤ Obveza vođenja poslovnih knjiga ➤ Primjena jedinstvenog kontnog plana prema Pravilniku o računovodstvu neprofitnih organizacija 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Utemeljen na sustavu jednostavnog knjigovodstva ➤ Načelo blagajne ➤ Obveza vođenja poslovnih knjiga ➤ Ne sastavljaju financijske izvještaje

⁹Narodne novine, (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, broj 121., čl.9.2.

➤ Sastavljanju modificirane financijske izvještaje	
--	--

Izvor: Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Profitne nasuprot neprofitnih organizacija

Neprofitnim organizacijama su propisane sljedeće poslovne knjige; dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Slijedom vremenskog nastanka poslovne promjene se unose u dnevnik, knjigovodstvenu evidenciju poslovnih promjena nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima te prihodima i rashodima se evidentira u glavnoj knjizi. Neprofitne organizacije obvezno vode pomoćne knjige: dugotrajne nefinancijske imovine, kratkotrajne nefinancijske imovine, financijske imovine i obveza, knjigu (dnevnik) blagajni, evidenciju danih i primljenih jamstava i garancija, evidenciju putnih naloga i korištenja službenih vozila, knjigu izlaznih računa, knjigu ulaznih računa te ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.¹⁰

Neprofitne organizacije obvezne su čuvati poslovne knjige i knjigovodstvene isprave određeno razdoblje. Točnije, glavnu knjigu i dnevnik najmanje jedanaest godina, a pomoćne knjige najmanje sedam godina. Što se tiče knjigovodstvenih isprava, dužne su isplatne liste i analitičku evidenciju o plaćama za koju se plaćaju obvezni doprinosi čuvati trajno. Rok čuvanja za isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu je najmanje jedanaest godina, a za isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige najmanje sedam godina.¹¹

Unos podataka u poslovne knjige provodi se po unaprijed pripremljenom Računskom planu. Računi su razvrstani na : razrede, skupine, podskupine i odjeljke. Računski plan neprofitnih organizacija sadrži 7 razreda, a to su¹² :

0 – Nefinancijska imovina,

1 – Financijska imovina,

2 – Obveze,

3 – Prihodi,

4 – Rashodi,

¹⁰Vašiček V., Maletić I., Jakir Bajo I., Lončar Galek D., Sirovica K., Vašiček D., 2008., Računovodstvo neprofitnih organizacija, osnove novog sustava, primjena računskog plana, porezi, propisi, str. 22.

¹¹Brkanić V., Dremel N., Javor LJ., Parać G., Turković-Jarža L., Računovodstvo neprofitnih organizacija s analitičkim računskim planom, 2007. RRiF, Zagreb, str. 20.

¹²Narodne novine (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, broj 14, čl. 7.

5 – Vlastiti izvori, i

6 – Izvanbilančni zapisi.

Za razred 3, 4 i 5 kaže se da su razredi uspješnosti, a razredi 0, 1 i 2 razredi stanja.

Imovina jesu resursi, odnosno izvor potencijalne imovine, kojom neprofitna organizacija raspolaže radi ostvarivanja buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Imovina se klasificira prema vrsti, trajnosti i funkciji imovine te je podijeljena na nefinancijsku i financijsku imovinu. Nefinancijska imovina se po vijeku trajanja može podijeliti na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. Početno se iskazuje po nabavnoj vrijednosti, trošku nabave te po procijenjenoj vrijednosti. Trošak nabave se izračunava tako da kupovnu cijenu uvećamo za sve troškove koji se mogu dodati izravno troškovima nabave i osposobljavanju za početak uporabe. (trošak carine, trošak prijevoza, nepovratni porez na promet)

Dugotrajna imovina je financijska i nefinancijska imovina čiji je vijek uporabe duži od jedne godine i koja duže od jedne godine zadržava isti pojavni oblik.¹³ Revalorizacija dugotrajne imovine neprofitna organizacija provodi koristeći koeficijent porasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda ako je inflacija mjerena istim koeficijentom u prethodne tri godine kumulativno veća od 30%. Učinak revalorizacije dugotrajne imovine pripisuje se vlastitim izvorima. Vlastiti izvoru su preostala vrijednost kada se od imovine odbiju sve obveze, a obveze su neisplaćena dugovanja iz prošlih razdoblja za koje se očekuje odljev resursa.

Dugotrajna imovina čiji je pojedinačni trošak nabave najčešće male vrijednosti (manji od 3.500 kuna), a vijek trajanja duži od jedne godine zove se sitnim inventarom. Računovođama je otvorena mogućnost odlučivanja o razvrstavanju dugotrajne imovine male vrijednosti. Sitan inventar je imovina koja se može; klasificirati kao sitan inventar i jednokratno otpisati stavljanjem u upotrebu, klasificirati kao dugotrajna imovina i jednokratno otpisati i klasificirati kao dugotrajnu imovinu i otpisivati primjenom stopa ispravka iz Uredbe.¹⁴

Vrijednost pojedinog predmeta dugotrajne nefinancijske imovine ispravlja se linearnom metodom u korisnom vijeku uporabe (osim zemljišta, obnovljivih prirodnih bogatstava, knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti te plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti koji se u pravilu ne ispravljaju).

¹³Rogošić A. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Računovodstvo neprofitnih organizacija.

¹⁴Nikić J.(2013), Ispravak vrijednosti dugotrajne imovine u sustavu proračuna, Riznica 1/2013, str. 18.

Kratkotrajna nefinancijska imovina je imovina koja se koristi za obavljanje djelatnosti ili daljnu prodaju u roku kraćem od jedne godine.

Neprofitne organizacije obvezne su sastavljati popis imovina i obveza na početku poslovanja navodeći njihove pojedinačne vrijednosti u količinama i u novčanom iznosu. Također, moraju sastavljati popis imovine i obveza na kraju svake godine sa stanjem na datumu bilance. Iznimno, neprofitne organizacije koje obavljaju knjižničnarsku djelatnost popis mogu obaviti u roku koji nije duži od tri godine. Zakonski predstavnik osniva povjerenstvo za popis te određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja. Na temelju tih izvještaja i priloženih popisa odlučuje se o : nadoknađivanju utvrđenih manjkova, priznavanju i evidentiranju utvrđenih viškova, otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza, rashodavanju sredstava, opreme i sitnog inventara, mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenosti knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativosti potraživanja.¹⁵

Priznavanje prihoda i rashoda vode se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Zakon i Uredba prema načinu financiranja neprofitnih organizacija, putem članarina, donacija, pomoći i sl., definira recipročne i nerecipročne prihode. Recipročni prihodi su prihodi nastali na temelju isporučenih dobara i usluga te se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati. Nerecipročni prihodi su prihodi nastali od donacija, članarina, pomoći, doprinosa te se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje.¹⁶

Donacije povezane s izvršenjem ugovorenih programa priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa. Donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.

17

¹⁵Šarić D., Miličić I. (2016): Provođenje inventure kod neprofitnih organizacija, Riznica 12/2016, str. 18.

¹⁶Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I. (2014): Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica 11/2014, str. 29.

¹⁷Narodne novine, (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, broj 121., čl. 26.

2.2. Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija

Da bi se prikupili svi bitni statistički podaci koji su objektivni i realni vezani za neprofitni sektor, zakonom su sve neprofitne organizacije obvezne sastavljati financijske izvještaje. Financijski izvještaji pružaju uvid u stanje i strukturu neprofitne organizacije te izvještavaju o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda. Glavna svrha financijski izvještaja je pružiti razumljivu, pouzdanu i usporedivu informaciju o poslovanju organizacije, s naglaskom na kojim način kontrolira, upravlja i raspolaze resursima. Financijski izvještaji se podnose Ministarstvu financija. Ministarstvo financija obavlja nadzor neprofitnih organizacija u dijelu financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja.

Prilikom sastavljanja financijskih izvještaja neprofitne organizacije primjenjuju općeprihvaćene koncepte: koncept subjekta, koncept neograničenog vremena poslovanja, koncept periodičnosti, koncept novčanog mjerenja. Osim navedenih koncepata, pri sastavljanju financijskih izvještaja upotrebljava se i niz načela, a bitna za neprofitne organizacije su¹⁸:

Konzistentnost (dosljednost)- kroz uzastopna obračunska razdoblja postupa se na isti način sa sličnim ili istim transakcijama kako bi se osigurala usporedivost financijskih izvještaja.

Značajnost- sve stavke koje značajno utječu na procjenu ili donošenje odluka trebaju se objaviti u financijskim izvještajima.

Potpunost- bitno je da financijski izvještaji sadrže sve relevantne informacije vezane za poslovanje, ne smiju biti opterećeni detaljima jer mogu dovest do nejasnih informacija.

Izjava o neaktivnosti se dostavlja Ministarstvu financija u roku predaje financijskih izvještaja, kada neprofitna organizacija tijekom poslovne godine nije imala poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama podatke o imovini i obvezama.

Ministarstvo financija pravilnikom o financijskom izvještavanju i Registru neprofitnih organizacija propisuje oblik i sadržaj financijskih izvještaja i izjave o neaktivnosti, razdoblja za koja se sastavljaju, obvezu i rokove njihova podnošenja.¹⁹

¹⁸Vašiček V., Maletić I., Jakir Bajo I., Lončar Galek D., Sirovica K., Vašiček D., 2008., Računovodstvo neprofitnih organizacija, osnove novog sustava, primjena računskog plana, porezi, propisi str. 24-25.

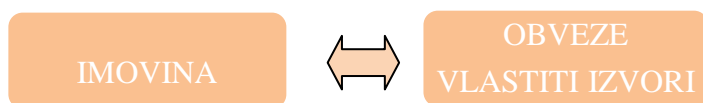
¹⁹Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I., Riznica 11/2014, Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, str. 30.

Neprofitne organizacije koje sredstva ostvaruju iz javnih izvora, državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, obvezne su nadležnom tijelu javne vlasti dostaviti izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava. Također i ovdje će Ministarstvo financija utvrditi minimalni sadržaj i rokove dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava.

Temeljni financijski izvještaji koji su propisani za neprofitne organizacije su: bilanca, račun prihoda i rashoda i bilješke uz financijske izvještaje.²⁰

Bilanca je sustavni pregled imovine, obveza i vlastitih izvora na određeni datum. Glavno obilježje bilance je ravnoteža, odnosno ukupna aktiva mora biti jednaka ukupnoj pasivi. Imovina i obveze se iskazuju po načelu nastanka događaja, a tuđa imovina se prati u izvanbilančnoj evidenciji. U bilancu se unose podaci iz glavne knjige i ne smiju se razlikovati. Predaje se u elektronskom ili papirantom obliku.

Slika 2: Prikaz jednakosti aktive i pasive

Izvor: Izrada autora: Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Bilanca.

Račun prihoda i rashoda je sustavni pregled prihoda i rashoda i financijskog rezultata u određenom razdoblju. Postoji i skraćeni oblik koji prikazuje sustavni pregled prihoda i rashoda za razdoblje. Prihodi i rashodi priznaju se u skladu s načelom nastanka događaja. Kod neprofitnih organizacija zbog odsustva profita nemamo tipične nazive za rezultate poslovanja, već se kaže višak prihoda nad rashodima ili manjak prihoda nad rashodima.

Bilješke uz financijske izvještaje su obuhvatnija razrada i dopuna podataka iz bilance i računa prihoda i rashoda. Mogu biti prikazane brojčano, opisno ili kombinirano.

²⁰Jakir-Bajo I. (2014): Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija za 2014., Rčunovodstvo i porezi u praksi, str. 42.

Obvezne bilješke uz bilancu jesu:

- pregled ostalih ugovornih odnosa koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku)
- pregled stanja i rokova dospjeća dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (leasinga).

Uvođenjem načela javnosti i transparentnosti neprofitne organizacije su obvezne objavljivati financijske izvještaje javno putem Registra neprofitnih organizacija kako bi se smanjile nepravilnosti i prijevare u financijskom poslovanju neprofitnog sektora.

Iznimke od primjene načela javnosti i transparentnosti su sindikati i udruge poslodavaca. To ne znači da oni nisu obvezni sastavljati financijske izvještaje i dostavljati ih Ministarstvu financija, već ih ne moraju javno objavljivati.

Načelo javnosti i transparentnosti javlja se i kod revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja. Reviziji podliježu neprofitne organizacije koje su u prethodnoj godini imale ukupan prihod veći od 10 milijuna kuna, a neprofitne organizacije koje su imale prihod od 3 do 10 milijuna kuna pružaju financijske izvještaje na revizijski uvid. Neprofitne organizacije su obvezne na svojim mrežnim stranicama objaviti revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu godinu do 30. lipnja tekuće godine.²¹

Neprofitne organizacije sastavljaju financijske izvještaje za razdoblje 1. siječnja do 30. lipnja i za poslovnu godinu. Račun prihoda i rashoda se sastavlja za razdoblje 1. siječnja do 30. lipnja te se predaju ovlaštenoj instituciji za obradu podataka (FINA). Financijski izvještaji se predaju u roku od 30 dana od isteka izvještajnog razdoblja. Bilanca, račun prihoda i rashoda i bilješke, neprofitne organizacije sastavljaju za poslovnu godinu, odnosno za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca. Financijski izvještaji sastavljeni za poslovnu godinu čuvaju se trajno u izvorniku. Skraćeni račun prihoda i rashoda sastavlja se za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka i od 1. siječnja do 30. rujna te se čuvaju do predaje financijskog izvještaja za isto razdoblje sljedeće godine.

²¹Jakir-Bajo I. (2014): Donesen novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Računovodstvo i porezi u praksi 11/14, str. 63.

Neprofitne organizacije koje su osnovane od 01.01.2012. obvezne su prve tri godine voditi dvojno knjigovodstvo²² i sastavljati financijske izvještaje, neovisno o visini prihoda i imovine, a nakon te tri godine određuje se jesu li stekle uvjete za prelazak na jednostavno knjigovodstvo. Obvezne su čuvati poslovne knjige: knjiga primitaka i izdataka najmanje jedanaest godina te najmanje sedam godina knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine. Od knjigovodstvenih isprava trajno su obvezne čuvati isplatne liste i analitičku evidenciju o plaćama za koju se plaćaju obvezni doprinosi, najmanje jedanaest godina su obvezne čuvati isprave na temelju kojih su podaci uneseni u knjigu primitaka i izdataka te najmanje sedam godina su obvezne čuvati isprave na temelju kojih su podaci uneseni u knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Temeljna razlika u oporezivanju između neprofitnog sektora i profitnog sektora proizlazi iz same biti njegova djelovanja, prema tome neprofitne organizacije nisu profitno orijentirane pa načelno nemaju dobit koja bi se oporezivala. Isto tako, neprofitne organizacije ne isporučuju dobra i usluge što ih odmah isključuje iz sustava oporezivanja PDV-om. Međutim, zbog sve učestalijeg poduzetništva kod neprofitnih organizacija nije rijetkost da neprofitne organizacije ulaze u sustav oporezivanja PDV-om i porezom na dobit.

Status pravnih i fizičkih osoba u sustavu poreza na dodanu vrijednost utvrđuju odredbe Zakona o porezu na dodanu vrijednost i Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost. Prema tome dio neprofitnih organizacija se ne smatra poreznim obveznicama, usluge i isporuke dobara nekih neprofitnih organizacija su oslobođene oporezivanja, dok neke neprofitne organizacije ispunjavanjem propisanih uvjeta prilikom obavljanja usluge i isporuke podliježu oporezivanju.

Nepoduzetnici se ne smatraju obveznicama poreza na dodanu vrijednost jer ne obavljaju poduzetničku djelatnost, a to su: političke stranke, sindikati i udruge. Oni obavljaju svoju djelatnost samostalno i trajno, ali bez ostvarivanja prihoda obavljanjem određenih isporuka dobara i usluga. Ove neprofitne organizacije se smatraju krajnjim potrošačima u sustavu poreza na dodanu vrijednost pa im je PDV sastavni dio nabavne vrijednosti. Ne obračunavaju porez na dodanu vrijednost na svoje isporuke i nemaju pravo na odbitak pretporeza za nabavu

²² Narodne novine (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, broj 121, čl. 9.5.

dobara i usluga. Iznimno, samo ako su neprofitne organizacije u sustavu poreza na dodanu vrijednost mogu koristiti pretporez po ulaznim računima.²³

Mogu postati obveznicama samo za određene djelatnosti. Gospodarske djelatnosti kao što su isporuka određenih vrsta dobara, najam poslovnog prostora, prodaja ulaznica za priredbe, organizacija tečajeva i seminara mogu biti oporezivane i to ako neprofitna organizacija ostvari od tih djelatnosti vrijednost veću od 230.000 kuna na godišnjoj razini. Na gospodarske djelatnosti ukoliko je u sustavu poreza na dodanu vrijednost, obračunava punu stopu PDV-a i zato može koristiti pretporez „prema ključu“.²⁴

U rijetkim slučajevima, neprofitne organizacije su obveznice poreza na dobit. Ukoliko neprofitne organizacije obavljaju gospodarsku djelatnost i njome stječu neopravdane povlastice na tržištu, dužne su samostalno se prijaviti u registar obveznika poreza na dobit. U tom slučaju primjenjuju dva računovodstvena sustava te obračunavaju financijske rezultate za gospodarske djelatnosti. Ako su u tom dijelu u dobitku, potrebno je obračunati PD (vodeći računa o propisanim uvećanjima i umanjenjima porezne osnovice).

2.3. Financijska analiza specifična za neprofitne organizacije

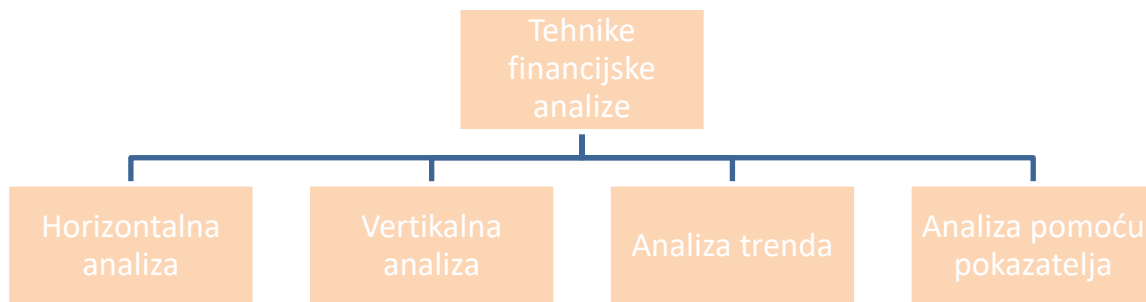
Analiza financijskih izvještaja pruža uvid u poslovanje neprofitnih organizacija. Proizvodi informacije koje su potrebne za planiranje i upravljanje organizacijom. Prvenstveno prikazuje vrijednosne ili novčane podatke, usmjerena je na kvantitativne financijske informacije. Pretvara podatke iz financijskih izvještaja u konkretne informacije koji su daljnja podloga za upravljanje odnosno odlučivanje. Za analizu financijski izvještaja neprofitnih organizacija koriste se podatci iz bilance i iz računa prihoda i rashoda. Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podatci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.²⁵

²³ Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Bilanca

²⁴ Rogošić A. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Porezni status neprofitnih organizacija

²⁵ Habek, Mladen; i ostali: Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004., str. 25.

Slika 3: Prikaz tehnika za analizu financijskih izvještaja

Izvor: Izrada autora: Materijali iz kolegija Menadžerko računovodstvo, Pervan I., 2014., Analiza financijskih izvještaja.

Ovisno o organizaciji, načinu financiranja i korisnicima informacija odabire se tehnika financijske analize.

Horizontalna analiza predstavlja usporedni prikaz glavnih stavki iz bilance, računa prihoda i rashoda te ostalih izvještaja za više uzastopnih godina, uz izračun apsolutnih i relativnih promjena.²⁶

Za izračun apsolutne promjene koristi se sljedeća formula:

Apsolutna razlika = Iznos tekuće godine – Iznos prethodne godine

Za izračun relativne promjene koristi se sljedeća formula:

$$\text{Promjena (\%)} = \frac{\text{Iznos tekuće godine} - \text{Iznos prethodne godine}}{\text{Iznos prethodne godine}} \times 100$$

Vertikalna analiza predstavlja postotni udjel svake stavke financijskog izvješća u odnosu na ukupan zbroj. Vertikalna analiza se također može obavljati za više godina, što omogućuje usporedbe kroz vrijeme.²⁷

Formula za izračun vertikalne analize:

$$\text{Postotni udio} = \frac{\text{vrijednost pojedine stavke aktive ili pasive}}{\text{ukupna vrijednost aktive ili pasive}} \times 100$$

²⁶ Vujević I., Osnove poslovne analize (2008), Ekonomski fakultet – Split, str. 33.

²⁷ Pervan I. (2016): Materijali iz kolegija Menadžersko računovodstvo, Analiza financijskih izvještaja, str. 4.

Analiza trenda ili kako se još može nazvati analiza indeksa, jer prikazuje relativnu promjenu neke stavke ili pokazatelja na baznu veličinu. Najčešće se upotrebljava za analizu smjerova kretanja performansi usporedbom više godina. Obično se prikazuje pomoću dijagrama.

Bazni indeks se izračuna pomoću sljedeće formule:²⁸

$$\text{Bazni indeks} = \frac{\text{Iznos tekuće godine} - \text{Iznos bazne godine}}{\text{Iznos bazne godine}} \times 100$$

Analiza pomoću pokazatelja stavlja u odnos dvije ekonomske veličine iz bilane i računa prihoda i rashoda. Pomoću njih se planira i kontrolira djelovanje neprofitnih organizacija. U sljedećoj tablici prikazan je način njihova izračuna.

Tablica 2. Način izračuna odabranih financijskih pokazatelja

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći iznos prihoda (vrsta)/ ukupan prihod
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije/ ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod/ ukupan prihod
Koeficijent samodostatnosti	Ukupan zarađeni prihod/ ukupni rashodi
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina/ kratkoročne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene/ ukupni rashodi
Povrat vlastitih izvora/ rentabilnosti vlastitih izvora	Promjena vlastitih izvora/ ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrživi vrijednosni papiri i potraživanja/ prosječni mjesečni rashodi
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda/ ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze / prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda/ ukupan prihod

Izvor: Hladnik M. , Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica 10/2012, str. 28. i 29.

²⁸ Pervan I. (2016): Materijali iz kolegija Menadžersko računovodstvo, Analiza financijskih izvještaja , str. 7.

2.4. Udruge - najbrojnije neprofitne organizacije

Prema Zakonu o udrugama, udruge su svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljevi koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.²⁹

Najveći udio neprofitnih organizacije čine udruge, čak 95%. Udruge ne smiju obavljati djelatnosti kojima se stječu prihodi za njihove članove, već sav prihod koji prikupe mora se uložiti u unapređenje djelatnosti udruge, zbog koje je i osnovana.

Upisom u Registar udruga pri Ministarstvu uprave stječe se pravna osobnost udruge. Udruge koje nemaju pravnu osobnost su neformalna udruženja.

Dana 1.listopada 2014. stupa na snagu novi Zakon o udrugama. Između ostalog, u Zakonu su definirana i načela po kojima bi udruga trebala funkcionirati. Načela su³⁰:

- **načelo neovisnosti-** udruga samostalno utvrđuje ciljeve, djelatnosti, područja djelovanja i svoj unutarnji ustroj i samostalno obavlja djelatnosti koje nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom.
- **načelo javnosti-** javnost rada udruge definiran je Zakonom na dva načina: kroz javnost podataka koji se upisuju u javno dostupni Registar udruga i kroz obvezu podnošenja godišnjih financijski izvještaja, koji se onda javno objavljuju putem Registra neprofitnih organizacija.
- **načelo demokratskog ustroja-** udrugom upravljaju članovi i unutarnji ustroj mora biti zasnovan na načelima demokratskog zastupanja i demokratskog načina očitovanja volje.
- **načelo neprofitnosti-** udruga se ne osniva sa svrhom stjecanja dobiti, ali može obavljati djelatnosti kojima se ostvaruju prihodi, sukladno zakonu i statutu.

²⁹Registar udruga : <https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-opcu-upravu/registri/registar-udruga/826> [20.05.2017.].

³⁰ Lendić Kasalo V. (2014): Donesen je novi Zakon o udrugama, Riznica 7/2014, str. 3.

- **načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu-** udruge slobodno sudjeluju u razvoju, praćenju, provođenju i vrednovanju javnih politika kao i u oblikovanju javnog mnijenja te izražavaju svoja mišljenja i stajališta o pitanjima od njihova interesa.

Udrugu mogu osnovati najmanje 3 člana od kojih barem jedan mora biti punoljetna i poslovno sposobna osoba. Osnivač može biti svaka poslovno sposobna fizička osoba pa čak i maloljetna osoba s navršениh 14 godina pod određenim uvjetima. Članom udruge može postati svaka fizička i pravna osoba, nema nikakavih ograničenja vezana za članstvo u udruzi. Udruga je obvezna sastavljati popis svojih članova. Nije ga obvezna javno objavljivati niti ga davati na uvid nečlanovima, nenadležnim tijelima i pojedincima. Na zahtjev, popis članova uvijek mora biti dostupan svim članovima i nadležnim tijelima. Udruga je samostalna u ostvarivanju svojih ciljeva utvrđenih statutom kao temeljnim aktom koji donosi skupština. Ako udruga obavlja neku gospodarsku djelatnost sukladno zakonom to obavezno mora navesti u statutu. Za odabir naziva udruge odredbe su jasno propisane, odnosno može se koristiti bilo koji naziv različit od naziva udruge već upisanih u registar udruge. Najviše tijelo udruge je skupština, koja se temelji na demokratskim načelima. Čine je svi članovi udruge ili u slučaju većih udruge onda odabrani predstavnici. Ostala tijela udruge su Izvršni odbor, Nadzorni odbor i povjerenstvo. Udruge se mogu slobodno povezivati s drugim udrugama i učlanjivati u međunarodne udruge. Strane udruge u Republici Hrvatskoj upisom u registar stranih udruge ne stječu pravnu osobnost, a svoje djelatnosti mogu obavljati sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske. Kao dio neprofitnog sektora, udruge svojom imovinom mogu raspolagati samo za ostvarivanje ciljeva i obavljanjem djelatnosti iz statuta udruge. Njihovu imovinu čine, novčana sredstva od prikupljenih članarina, dobrovoljnih priloga i darova, novčana sredstva proizašla iz obavljenih djelatnosti, financiranjem projekata i programa udruge te imovina sadrži pokretne i nepokretne stvari.³¹

³¹Lendić Kasalo V. (2014): Donesen je novi Zakon o udrugama, Riznica 7/2014, str. 3.-6.

3. EMPIRIJSKA PRIMJENA FINANCIJSKE ANALIZE NA PRIMJERU UDRUGE ZELENA AKCIJA

Zelena akcija je nevladino, nestranačko, neprofitno i dobrovoljno udruženje građana i građanki za zaštitu okoliša, osnovano 1990.g., sa sjedištem u Zagrebu. Cilj njihovog djelovanja je zaštita okoliša i prirode te poticanje razvoja prema niskougličnom društvu pri čemu se vode principima društvene pravde i sistemske promjene. Žele doprinijeti unaprjeđenju sustava zaštite okoliša na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini. Svoje ciljeve ostvaruju kroz razne kampanje, projekte, nenasilne direktne akcije. Najveću pažnju pridaju aktivnostima usmjerenima na poticanje sudjelovanja javnosti u donošenju odluka o okolišu te na poboljšanje kvalitete života u Hrvatskoj. Također dijele informacije, iskustvo i stručnost u području zaštite okoliša drugim udrugama, pojedincima, zajednicama, školama, itd. u Hrvatskoj i šire. Djelovanje Zelene akcije temelji se na radu volontera i volonterki. Zelena akcija je članica najveće mreže udruga za zaštitu okoliša na svijetu Friends of the Earth.³²

3.1. Organizacija i druga obilježja poslovanja udruge Zelena akcija

Najviše tijelo udruge Zelena akcija je skupština, koju čine svi članovi udruge. Sastaju se barem jednom godišnje gdje ocjenjuju i komentiraju prijašnji rad i donose odluke i ciljeve za daljnji rad. Skupština bira članove za sva ostala tijela udruge. Kao savjetodavno tijelo Skupštine i upravnog odbora djeluje vijeće. Sastaju se nekoliko puta godišnje gdje svojim prijedlozima i kritikama pomažu radu i programu udruge, a sastoje se od grupe stručnjaka i znanstvenika. Nadzorni odbor se sastoji od tri člana koji su volonteri. Nadziru materijalno i financijsko poslovanje udruge te pomažu i u rješavanju mogućih sukoba unutar udruge.

Vizija udruge Zelena akcija³³ je postići visoku razinu kvalitete života, poticanjem građana na sudjelovanje i suradnju čuvanja prirode i okoliša. Teže ekološkom i socijalno održivom društvu. Njihova misija je osvijestiti javnost na zaustavljanje uništenja eko sustava i klimatskih promjena. Svoje ciljeve postižu raznim edukacijama, kampanjama, zajedničkim djelovanjem profesionalnog tima i volontera. Dva su im temeljna cilja: zaštita okoliša i prirode i promocija održivog razvoja

Osim dva temeljna cilja imaju i dva organizacijska strateška cilja, a to su:

³² Udruga Zelena akcija: http://zelena-akcija.hr/hr/o_nama [21.5.2017.]

³³ Udruga Zelena akcija: http://zelena-akcija.hr/hr/o_nama [21.5.2017.]

1. Osigurati održivost organizacije kroz jačanje ljudskih kapaciteta i povećanje financijske stabilnosti
2. Kreirati i provesti komunikacijsku strategiju (članovi, prijatelji, direktni korisnici, mediji...)

Djelovanje udruge se temelji na vrijednostima kao što su profesionalnost, volonterizam, ravnopravnost, solidarnost, ustrajnost, kvaliteta života, odgovornost, poštenje, suradnja i zajedništvo, kreativnost i inovativnost, transparentnost, otvorenost za promjene i kritičko mišljenje.

Udruga je za razdoblje od 2012. godine do 2015. godine na temelju strateških ciljeva i strateškog plana razvila strateški program. Strateški program se sastoji od pet stavki.

1. Strateški program održivog upravljanja prirodnim resursima (program zaštite prirodnih resursa, program održivog gospodarenja otpadom)
2. Strateški program borbe protiv klimatskih promjena (energetski program, transportni program, klimatski program)
3. Strateški program ostvaranje okolišnih ljudskih prava (program prava okoliša)
4. Strateški program produbljenja ekološke svijesti građana (zeleni telefon, centar za okoliš)
5. Strateški program promocije održivih ekonomskih modela

Udruga vodi knjigovodstvo sukladno Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Upravni odbor Udruge izradio je Pravilnik o internom poslovanju Udruge kojim uređuju unutarnju organizaciju Udruge, politiku kadrova: zaposlenih, stručnih suradnika i volontera, te politiku plaća te obavljanje nadzora i razdvajanje dužnosti u financijskom poslovanju udruge. Vođenje knjigovodstva povjereno je računovodstvenom servisu Prospera d.o.o., Zagreb.

Udruga vodi³⁴ :

1. dnevnik kniženja
2. jednu glavnu knjigu,
3. pomoćne knjige:

a) knjiga blagajne

³⁴ Udruga Zelena akcija: <http://zelena-akcija.hr/hr/publikacije/izvjestaji> [21.5.2017.]

- b) knjiga ulaznih i izlaznih računa,
- c) knjiga dugotrajne nefinancijske imovine,
- d) knjigu putnih naloga,
- e) obračune plaće i honorara i kadrovsku evidenciju

Za poslovnu godinu koja traje od 01.01- 31.12. udruga je sukladno zakonima o neprofitnim organizacijama obavezna sastaviti sljedeće financijske izvještaje:

- a) Bilanca stanja na dan 31.12.
- b) Račun prihoda i rashoda
- c) Bilješke uz financijske izvještaje

Imovina se početno iskazuje po trošku nabave, a zajedno s obvezama iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja. Popis imovine i obveza se sastavlja na dan 31.12. Dugotrajna imovina vrijednosti manje od 3500 kuna se jednokratno otpisuje stavljanjem u uporabu, ali se posebno prati tijekom vijeka uporabe. Ostala dugotrajna imovina se ispravlja linearnom metodom u korisnom vijeku trajanja. Prihodi i rashodi u financijskim izvještajima iskazani su po načelu nastanka događaja. Recipročni prihodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koji se odnose, a nerecipročni prihodi se priznaju kada su naplaćeni i utrošeni.

3.2. Horizontalna analiza za period od 2013. godine do 2015. godine

Tablica 3 : Prikaz horizontalne analize bilance udruge Zelena akcija za period od 2013. godine do 2015. godine

Pozicija	Iznos po godinama						
	2013	2014	2015	2014-2013	%promjena	2015-2014	%promjena
AKTIVA							
Nefinancijska imovina	308 226	240 615	262 952	-67 611	-21,94	22 337	9,28
Neproizvedena dugotrajna imovina	100 257	64 239	40 590	-36 018	-35,93	-23 649	-36,81
Prirodna bogatstva	10 750	10 750	10 750	0	0	0	0
Nematerijalna imovina	259 839	259 839	259 839	0	0	0	0

Proizvedena dugotrajna imovina	195 772	164 179	210 165	-31 593	-16,14	45 986	23,49
Postrojenja i oprema	535 223	584 514	607 608	49 291	9,21	23 094	3,95
Proizvedena kratkotrajna imovina	12 197	12 197	12 197	0	0	0	0
Financijska imovina	1 768 327	4 337 297	2 520 298	2 568 970	145,28	-1 816 999	-41,89
Novac u banci i blagajni	1 726 673	4 311 184	2 478 633	2 584 511	149,68	-1 832 551	-42,51
Ostala potraživanja	12 850	12 426	22 276	-424	-3,30	9850	79,27
Potraživanja od kupaca	28 160	11 187	11 020	-16 973	-60,27	-167	-1,49
UKUPNO AKTIVA	2 076 553	4 577 912	2 783 250	2 501 359	120,46	-1 794 662	-39,20
PASIVA							
Obveze	1 009 004	3 864 727	1 826 637	2 855 723	283,02	-2 038 090	-52,74
Obveze za radnike	162 952	161 033	159 626	-1 919	-1,18	-1 407	-0,87
Obveza za materijalne rashode	39 027	36 934	84 495	-2 093	-5,36	47 561	128,77
Obveza prema dobavljačima u zemlji	35 557	36 338	35 845	781	2,20	-493	-1,36
Obveza za kredite i zajmove	350 000	500 000	0	150 000	42,86	-500 000	-100
Vlastiti izvori	977 549	713 185	956 613	-264 364	-27,04	243 428	34,13
UKUPNA PASIVA	2 076 553	4 577 912	2 783 250	2 501 379	120,46	-1 794 662	-39,20

Izvor: Izračun autora temeljem financijskih izvještaja iz Registra neprofitnih organizacija <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=7466> [22.5.2017.]

U prethodnoj tablici prikazana je horizontalna analiza udruge Zelena akcija u periodu od 2013. godine do 2015. godine. U 2014. godini ukupna aktiva i pasiva su izrazito veće u odnosu na druga dva razdoblja i to u usporedbi s 2013. za 120,46% , ali u 2015.godini dolazi do smanjenja za 39,20%. Nefinancijska imovina je imala najveću vrijednost u 2013. godini, nakon toga u sljedećem razdoblju dolazi do pada od 21,94% te do ponovnog rasta u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu za 9,28%. Također i neproizvedena dugotrajna imovina imala je najveću vrijednost u 2013. godini te od tada postepeno pada. U 2014. manja je za 35,93% u usporedbi s 2013.godinom te u 2015.godini za 36,81% u odnosu na 2014. Razlog tome je rast ispravka vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine. Prirodna bogatstva su ostala jednaka u sva tri razdoblja. Isto vrijedi i za nematerijanu imovinu čiji je iznos od 259

839 kuna ostao nepromjenjen. Proizvedena dugotrajna imovina se povećala u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu za 23,49%, a u 2014. godini se smanjila u odnosu na 2013. godinu za 16,14%. Postrojenje i oprema bilježe kontinuirani rast. U odnosu na 2013. godinu u 2014. godini se povećala za 9,21%, a u 2015. godini za 3,95% u odnosu na 2014. godinu. Proizvedena kratkotrajna imovina je konstantna kroz sva tri razdoblja. Financijska imovina se povećala u 2014. godini za 145,28% što je rezultat većeg broj donacija, ali u 2015. godini se smanjila za 41,89%. Samo u par postotnih poena bilježi se isti ishod i kod novca u banci i blagajni. Ostala potraživanja i potraživanja od kupaca su se smanjila u 2014. godini za 3,30% odnosno za 60,27%, ali u 2015. godini ostala potraživanja u usporedbi s 2014. godinom su narasla za 79,27% dok su se potraživanja od kupaca i dalje smanjivala i to za 1,49% u odnosu na 2014. godinu. Obveze su se povećale u 2014. godini za 283,02% u odnosu na 2013. godinu, dok su se u 2015. godini smanjile za 52,74% u odnosu na 2014. godinu. Obveze za radnike su se kontinuirano smanjivale i to u 2014. godini za 1,18% te u 2015. godini za 0,87%. Obveze za materijalne rashode su bile najveće u 2015. godini gdje su u odnosu na prethodno razdoblje bile veće za 128,77%, a u 2014. godini su bile najmanje, za 5,36% manje od 2013. godine. Obveze prema dobavljačima u zemlji i obveze za kredite i zajmove su se povećale u 2014. godini za 2,20% odnosno za 42,86%, dok su u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu obveze prema dobavljačima smanjile za 1,36%, a obveza za kredite i zajmove uopće nije bilo. U posljednjoj stavci horizontalne analize su vlastiti izvori. U 2015. godini su se povećali za 34,13% u odnosu na 2014. godinu, a u 2014. godini su se smanjili za 27,04% u odnosu na 2013. godinu.

Tablica 4: Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima udruge Zelena akcija za period od 2013. godine do 2015. godine

Pozicija	Iznos po godinama						
	2013	2014	2015	2014-2013	%promjena	2015-2014	%promjena
PRIHODI							
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	28 962	50 470	33 135	21 508	74,26	-17 335	-34,35
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	2 370	2 850	3 180	480	20,25	330	11,58
Prihodi po posebnim	5 534	5 534	0	0	0	-5 534	-100

propisima							
Prihodi od imovina	42 884	18 029	29 289	-24 855	-57,96	11 260	62,45
Prihodi od donacija	6 277 056	5 787 894	7 108 911	-489 162	-7,79	1 321 017	22,82
Ostali prihodi	29 475	47 058	51 190	17 583	59,65	4 132	8,78
UKUPNO PRIHODI	6 386 281	5 911 835	7 225 705	-474 446	-7,43	1 313 870	22,22
RASHODI							
Rashodi za radnike	1 604 542	1 811 281	1 902 873	206 739	12,88	91 592	5,06
Materijalni rashodi	1 876 682	1 835 431	1 936 618	-41 251	2,2	101 187	5,51
Rashodi amortizacije	125 170	119 292	109 166	-5 878	-4,7	-10 126	-8,49
Financijski rashodi	53 754	70 905	55 730	17 151	31,91	-15 175	-21,40
Donacije	2 325 576	2 291 223	2 966 773	-34 353	-1,48	675 550	29,48
Ostali rashodi	10 051	48 068	11 117	38 017	378,24	-36 951	-76,87
UKUPNI RASHODI	5 995 775	6 176 200	6 982 277	180 425	3,01	806 077	13,05
VIŠAK PRIHODA	390 506		243 428				
MANJAK PRIHODA		-264 365					
Višak prihoda-preneseni	585442,31	975948,31	711583,31				

Izvor: Izračun autora temeljem financijskih izvještaja iz Registra neprofitnih organizacija <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjescje.aspx?id=7466> [22.5.2017.]

Iz prethodne tablice možemo očitati kretanje prihoda i rashoda kroz tri vremenska razdoblja.

U 2015. godini udruga Zelena akcija je imala najveće prihode, za 22,22% veće u odnosu na 2014. godinu. Ipak, u 2014. godini prihodi su bili manji za 7,43% u odnosu na 2013. godinu. Po pojedinim stavkama u izvještaju o prihodima i rashodima možemo primjetiti kontinuirani rast prihoda od članarina i članskih doprinosa i to u 2014. u odnosu na 2013. za 20,25% te u 2015. u odnosu na 2014. za 11,58%. Također se kontinuirani rast bilježi i kod ostalih prihoda. Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga najveću vrijednost su imali u 2014. godini, čak za 74,26 % veći u odnosu na prethodno razdoblje. Dok su se u 2015. smanjili za 34,35 %. Prihodi po posebnim propisima su bili jednaki u 2013. i 2014. godini, dok ih u 2015. godini uopće nije bilo. Prihodi od imovina u 2014. godini su se smanjili za 57,96%, ali u 2015. godini su porasli za 62,45% u odnosu na 2014. godinu. Prihodi od donacija su bili najveći u 2015. godini, za 22,82% veći od 2014. godine te manji za 7,79% u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu.

Isto kao i ukupni prihodi i ukupni rashodi su bili najveći u 2015. godini. U odnosu na 2014. godinu bili su veći za 13,05%, a u 2014. godini bili su veći za 3,01% u odnosu na 2013. godinu. Rashodi za radnike i materijalni rashodi kroz sva tri razdoblja imaju pozitivnu postotnu promjenu. U 2014. godini bili su 12,88% odnosno 2,2 % veći u usporedbi s 2013. godinom te u 2015. godini za 5,06% odnosno 5,51% u odnosu na 2014. godinu. Rashodi amortizacije su se postepeno smanjivali. U 2014. godini bili su manji za 4,7% u odnosu na 2013. godinu te u 2015. godini su se smanjili za 8,49% u odnosu na 2014. godinu. Financijski rashodi su bili najveći u 2014. godini te su se smanjili u 2015. godini za 21,40% što je razlog tečajnih razlika ili kamata. Donacije kao rashodi su donacije koje se daju kranjim korisnicima i mogu biti tekuće i kapitalne. U ovoj analizi rashodi za donacije su bili najveći u 2015. godini i to 29.48% veće u odnosu na 2014. godinu, ali su se u 2014. godini smanjile za 1,48% u odnosu na 2013. godinu.

3.3. Vertikalna analiza za period od 2013. godine do 2015. godine

Tablica 5: Vertikalna analiza bilance udruge Zelena akcija za period od 2013. godine do 2015. godine

Pozicija	Iznos po godinama					
	2013	2014	2015	%udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
AKTIVA						
Nefinancijska imovina	308 226	240 615	262 952	14,84	5,26	9,45
Financijska Imovina	1 768 327	4 337 297	2 520 298	85,16	94,74	90,55
Ukupna aktiva	2 076 553	4 577 912	2 783 250	100	100	100
PASIVA						
Obveze	1 099 004	3 864 727	1 826 637	52,92	84,42	65,63
Vlastiti izvori	977 549	713 185	956 613	47,08	15,58	34,37
Ukupna pasiva	2 076 553	4 577 912	2 783 250	100	100	100

Izvor: Izračun autora temeljem financijskih izvještaja iz Registra neprofitnih organizacija <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=7466> [22.5.2017.]

Prethodna tablica prikazuje vertikalnu analizu bilance za tri vremenska razdoblja. Velika je razlika udjela financijske imovine u odnosu na ukupnu imovinu kroz sva tri razdoblja.

Financijska imovina obuhvaća najveći dio aktive za razliku od dugotrajne neproizvedene i proizvedene imovine. Odnos između financijske imovine i nefinancije imovine je veći od 90% u dva razdoblja. Omjer nefinancijske i financijske imovine je bio najmanji u 2013. godini gdje je financijska imovina imala udjel od 85,16% u ukupnoj imovini.

Odnos između obveza i vlastitih izvora je skoro podjednak u prvom razdoblju, gdje su obveze imali 52,92% udjela u ukupnoj pasivi. Kasnije se taj omjer više udaljava od jednakosti pa su obveze u 2014. godini dosegle 84,42 % udjela što može biti rezultat dospjelih kratkoročnih obveza. U 2015. taj omjer se opet smanjuje i vlastiti izvori rastu na 34,37% udjela u ukupnoj pasivi.

Tablica 6: Vertikalna analiza izvještaja prihoda i rashoda udruge Zelena akcija za period od 2013. godine do 2015. godine

Pozicija	Iznos po godinama					
	2013	2014	2015	% udio 2013	% udio 2014	% udio 2015
PRIHODI						
Prihodi od prodaje robe i pružanja usluga	28 962	50 470	33 135	0,453	0,854	0,459
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	2 370	2 850	3 180	0,038	0,048	0,044
Prihodi po posebnim propisima	5 534	5 534	0	0,087	0,094	0
Prihodi od imovine	42 884	18 029	29 289	0,671	0,305	0,405
Prihodi od donacija	6 277 056	5 787 894	7 108 911	98,29	97,903	98,384
Ostali prihodi	29 475	47 058	51 190	0,461	0,796	0,708
UKUPNI PRIHODI	6 386 281	5 911 835	7 225 705	100	100	100
RASHODI						
Rashodi za radnike	1 604 542	1 811 281	1 902 873	26,76	29,33	27,25
Materijalni rashodi	1 876 682	1 835 431	1 936 618	31,3	29,72	27,74
Rashodi amortizacije	125 170	119 292	109 166	2,09	1,93	1,56

Finacijski rashodi	53 754	70 905	55 730	0,89	1,15	0,8
Donacije	2 325 576	2 291 223	2 966 773	38,79	37,09	42,49
Ostali rashodi	10 051	48 068	11 117	0,17	0,78	0,16
UKUPNI RASHODI	5 995 775	6 176 200	6 982 277	100	100	100

Izvor: Izračun autora temeljem finacijskih izvještaja iz Registra neprofitnih organizacija <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinacijskoIzvjescje.aspx?id=7466> [22.5.2017.]

Vertikalnom analizom prihoda i rashoda je prikazano da udruga zelena akcija najviše prihoda ostvaruje preko donacija odnosno da donacije čine preko 97% prihoda. Ostali prihodi ne ostvaruju ni 1% u ukupnim приходima. Kod rashoda je malo drugačija situacija. Rashodi za radnike i materijalni rashodi imaju skoro podjednake iznose. U 2014. godini iznose 29%, a u 2015.godini 27%, dok u 2013. rashodi za radnike 26,76%, a materijalni rashodi nešto viši 31,3%. Najveći iznos rashoda odlazi na donacije gdje su u 2013. godini iznosile 38,79% u odnosu na ukupne rashode, u 2014. godini 37,09 i u 2015. godini 42,49%. Rashodi za amortizaciju, finacijski rashodi i ostali rashodi nemaju velikih udjela u ukupnim rashodima.

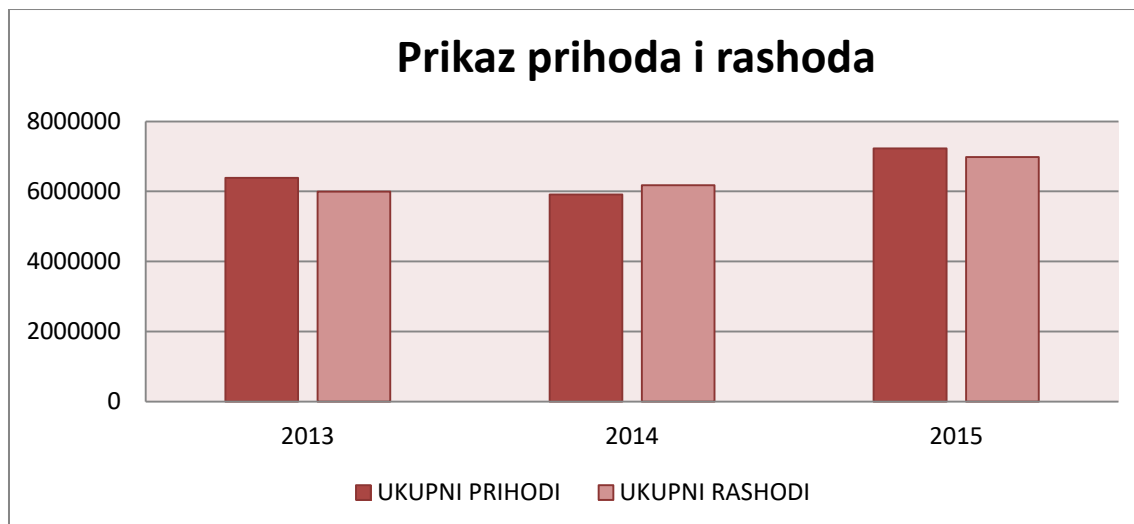
3.4. Ocjena finacijskog aspekta poslovanja

Pomoću horizontalne i vertikalne analize finacijskih izvještaja neprofitne organizacije može se dobiti uvid u poslovanje udruge te ocjeniti finacijski aspekt poslovanja. Kroz tri promatrana razdoblja najveći dio imovine otpada na finacijsku imovinu, odnosno na novac u banci i blagajni. To je najvećim dijelom proizašlo iz prihoda od donacija pomoću kojeg udruga financira svoj rad. Donacije su proizašle iz međunarodnih organizacija i vlada, kao i od donacija građana, a najveći udio zauzimaju donacije iz Europske komisije. S obzirom na odnos prihoda i rashoda, udruga je najbolje poslovala u 2013. godini gdje je ostvaren višak prihoda u iznosu od 390 506,00 kuna. Osim prihoda od donacija, druge važne stavke su prihodi od kamata i pozitivne tečajne razlike te prihodi od refundacije najma i režija. Prihodi su najviši bili u 2015. godini zbog porasta nerecipročnih prihoda.

Rashodi za bruto plaće predstavljaju najveći trošak za udrugu, zatim rashodi za dane donacije i rashodi za usluge. Zbog velikog broja konferencija i dodatnih usavršavanja na kojima su prisustvovali djelatnici udruge, veliki iznos rashoda odlazi i na rashode za službena putovanja. Rashodi za donacije se odnose na isplate troškova partnerskim udrugama za sudjelovanja u projektima čiji je nositelj Zelena akcija od toga najviši iznos, iznose tekuće donacije

inozemnim vladama i međunarodnim organizacijama. Rashodi su isto kao i prihodi bili najviši u 2015. godini, a najmanji u 2013. godini.

Slika 4: Usporedni prikaz prihoda i rashoda za tri razdoblja

Izvor: Izrada autora putem izvještaja o prihodima i rashodima: <https://banovac.mfin.hr/rnopr/Financijskolzvjescje.aspx?id=7466>

U 2014. godini udruga je završila poslovnu godinu s manjkom prihoda. Rashodi su bili za 264.365,00 kuna viši u odnosu na prihode. Do toga je dovelo smanjenje donacija od Europske komisije i smanjenje prihoda od financijske imovine, točnije do smanjenja pozitivnih tečajnih razlika. Također, povećani su rashodi za zaposlene, rashodi za bankarske usluge te ostali nespomenuti rashodi.

4. ZAKLJUČAK

Udruge imaju značajnu ulogu u društvu. Njihovi temeljni ciljevi su zaštita ljudskih prava i slobode, zaštita okoliša i prirode i održivi razvoj, a sve bez namjere stjecanja dobiti. U Hrvatskoj se udruge susreću s mnogim problemima, a najveći je izvor financiranja. Mnoge udruge ne uspijevaju privući donatore, a udruge koje ih pak imaju, donatori im pružaju mnoga ograničenja. Građani i druge pravne osobe ulaze s dozom opreza pri financiranju neprofitnog sektora za razliku od financiranja profitnog sektora. Situacija se pomalo mijenja usvajanjem Zakona o udrugama gdje se povećava povjerenje građana u rad udruga. Zakon stavlja naglasak na transparentnost poslovanja, a sve s ciljem boljeg i pravednijeg djelovanja neprofitnih organizacija. Djeluju po načelima neovisnosti, javnosti, neprofitnosti, demokratnog ustroja i slobode sudjelovanja u javnom životu. Najvećim djelom se financiraju iz donacija, a ako tako ne uspijevaju podmiriti svoje obveze, onda se bave i gospodarskom djelatnošću, ali ne radi stjecanja dobiti već za ostvarenje temeljnih ciljeva udruge.

Zelena akcija je najveća i najjača udruga u Hrvatskoj za zaštitu okoliša. Svoje djelatnosti provodi već 27 godina. Redovno objavljuje financijske izvještaje na svojim stranicama i dostupni su u Registru neprofitnih organizacija. Udruga primarno ne provodi gospodarsku djelatnost pa su joj najveći prihodi, prihodi od prikupljenih donacija. Takav način financiranja je jako nestabilan jer ponekad troškovi budu iznad iznosa donacija.

Od ključne važnosti za svaku neprofitnu organizaciju pa tako i za udrugu Zelena akcija je sastavljanje i analiza financijskih izvještaja. Pomoću njih članovi udruge imaju uvid u prošle događaje, prate i poznaju financijsku situaciju udruge. Financijski izvještaji prikazani fer i istinito, javno objavljeni pružaju mogućnost uvida svima te na taj način mogu privući buduće donatore. Kroz upotrebu horizontalne i vertikalne analize prikazuje se kretanje pojedinih stavki iz bilance i izvještaja o prihodima i rashodima kroz tri vremenska razdoblja. Udruga je ostvarila najviše prihode u 2015. godini kada su ujedno i rashodi bili najviši, a 2013. godinu je završila s najboljim rezultatom, gdje je višak prihoda nad rashodima bio 390 506 kuna.

Za udruge je osim financijske analize, jako važno pratiti broj zaposlenih i njihovo zadovoljstvo, broj volontera i reakciju društva na njihovo djelovanje. Zapravo za neprofitni sektor nije važan unutarnji rezultat, financijski rezultat, već rezultat izvan organizacije odnosno dobrobit društva i prirode.

LITERATURA:

1. Brkanić V., Dremel N., Javor LJ., Parać G., Turković-Jarža L., Računovodstvo neprofitnih organizacija s analitičkim računskim planom, 2007. RRiF, Zagreb.
2. Habek, Mladen; i ostali: Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004.
3. Hladnik M., Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica, broj 10, str. 25-29.
4. Jakir-Bajo I. (2014): Donesen novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Računovodstvo i porezi u praksi, broj 11, str. 59-65.
5. Jakir- Bajo I. (2015): Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija za 2014., Računovodstvo i porezi u praksi, broj 1, str. 42-46.
6. Lendić Kasalo V. (2014): Donesen je novi Zakon o udrugama, Riznica, broj 7, str. 2-10.
7. Narodne novine, (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 121.
8. Narodne novine (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 14.
9. Nefitne organizacije: Razgraničenje pojmova: civilno društvo, nefitne organizacije, nevladine organizacije: <http://lumens.fthm.hr/edata/2011/05a6d93e-6b47-4bd7-8102-822a6ce95872.pdf> [10.05.2017.].
10. Nikić J. (2013): Ispravak vrijednosti dugotrajne imovine u sustavu proračuna, Riznica broj 1, str. 17-19.
11. Pervan I. (2014): Materijali iz kolegija Menadžersko računovodstvo, Analiza financijskih izvještaja.
12. Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Bilanca.
13. Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Profitne nasuprot nefitnih organizacija.
14. Registar udruga (2017) raspoloživo na : <https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-opcu-upravu/registri/registar-udruga/826> [20.05.2017.]
15. Registar neprofitnih organizacija (2017): Udruga Zelena akcija Bilanca [Internet], raspoloživo na <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/Bilanca.aspx?id=7466> [22.05.2017.]

16. Registar neprofitnih organizacija (2017): Udruga Zelena akcija Financijsko izvješće [Internet] raspoloživo na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjescje.aspx?id=7466> [22.05.2017.]
17. Rogošić A. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Računovodstvo neprofitnih organizacija.
18. Rogošić A. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Porezni status neprofitnih organizacija
19. Udruga Zelena Akcija (2017) raspoloživo na: http://zelena-akcija.hr/hr/o_nama [21.05.2017.]
20. Vargašević Čonka I., Jakir-Bajo I. (2014): Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Riznica, broj 11, str. 26-32.
21. Vašiček V., Maletić I., Jakir Bajo I., Lončar Galek D., Sirovica K., Vašiček D.(2008): Računovodstvo neprofitnih organizacija, osnove novog sustava, primjena računskog plana, porezi, propisi, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb.
22. Vujević I., Osnove poslovne analize (2008), Ekonomski fakultet – Split.
23. Šarić D., Miličić I.(2016): Provođenje inventure kod neprofitnih organizacija, Riznica, broj 12, str. 18-22.

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1	3
Slika 2	12
Slika 3	16
Slika 4	29
Tablica 1	7
Tablica 2	17
Tablica 3	22
Tablica 4	24
Tablica 5	26
Tablica 6	27

SAŽETAK

Longitudinalna analiza financijskih izvještaja neprofitne organizacije

Ovaj rad se bavi tematikom analize financijskih izvještaja neprofitne organizacije kroz tri vremenska razdoblja na primjeru udruge Zelena akcija. Neprofitne organizacije djeluju s javnim općim interesom, sa svrhom različitom od stjecanja dobiti. Postoje kako bi poboljšale ljudske živote, na usluzi su društvu. Analizom financijskih izvještaja dobiva se uvid u trenutno financijsko stanje, u poslovanje prošlih razdoblja, planiranje budućih, procjene o proširenju ili smanjenju djelovanja te sudjelovanju s drugim udrugama. Kroz upotrebu horizontalne i vertikalne analize prikazuje se kretanje pojedinih stavki iz bilance i iz izvještaja o prihodima i rashodima kroz tri vremenska razdoblja. Temeljni ciljevi udruge Zelena akcija su zaštita okoliša i prirode i promocija održivog razvoja. Udruga je ostvarila najviše prihode u 2015. godini kada su ujedno i rashodi bili najviši, a 2013. godinu je završila s najboljim rezultatom, gdje je višak prihoda nad rashodima bio 390 506 kuna. Neprofitna organizacija, a naročito udruge, osnivaju se kako bi doprinijeli društvenoj zajednici i zbog toga da bi analiza bila potpuna treba se analizirati cjelokupno poslovanje i ono izvan organizacije.

Ključne riječi: neprofitne organizacije, udruge, analiza financijskih izvještaja, Zelena akcija

SUMMARY

Longitudinal analysis of financial statements of nonprofit organization

The subject of this work is the the analysis of the non-profit financial statements through three time periods on the example of the Green Action Association. Non-profit organizations operate with public general interest, for purposes other than gaining profit. Associations exist to improve human lives, at the service of society. The analysis of the financial statements gives an insight into the current financial situation, past business operations, future planning, extension or reduction assessments, and participation with other associations. Through the use of horizontal and vertical analysis, the movements of certain items in the balance sheet and the income and expense reports are shown over three time periods. The fundamental aims of the Green Action Association are environmental and nature protection and the promotion of sustainable development. The association earned the highest revenue in 2015 when the

expenditures were also the highest, and the year 2013 ended with the best result, where the surplus of revenues over expenditures was 390,506 kuna. Non-profit organizations, and in particular associations, are set up to contribute to the social community and for this reason to complete analysis it should be analyzed the whole business and the business outside of the organization.

Key words: non-profit organizations, associations, analysis of financial statements, Green Action